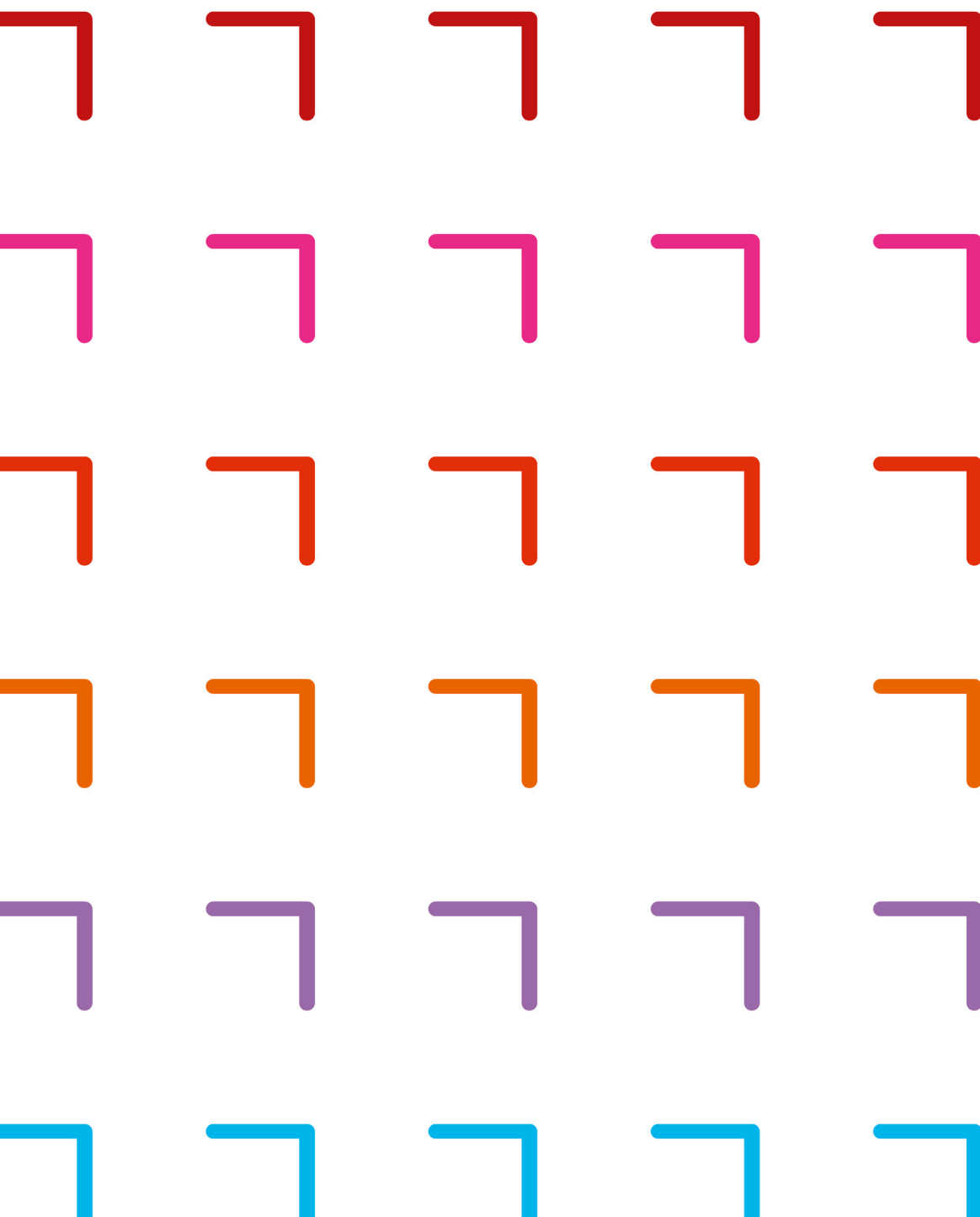

ADVIES 208

CONCEPTNOTA

ONDERNEMERSCHAP

24 SEPTEMBER 2015

ADVIES 208
CONCEPTNOTA
ONDERNEMERSCHAP
24 SEPTEMBER 2015

INHOUD

EXECUTIVE SUMMARY

MANAGEMENTSAMENVATTING

SITUERING

ADVIES

1. **TERECHTE FOCUS OP ONDERNEMERSCHAP**
2. **AANPAK CONCEPTNOTA POSITIEF ONTHAALD**
3. **KERNELEMENTEN VERNIEUWD BELEID**
 - 3.1. **Nodige cultuuromslag via sensibilisering, bewustmaking, cultuur en beeldvorming**
 - 3.2. **Levenscyclus als centrale benadering**
 - 3.2.1. Ondernemende jeugd en ondernemend onderwijs
 - 3.2.2. (Pre)-starters
 - 3.2.3. Overnames van mature bedrijven
 - 3.3. **Ambitieuw ondernemerschap: sterke groeibedrijven**
 - 3.4. **Toegang tot financiering**
 - 3.5. **Toegang tot kennis**
 - 3.6. **Belang van gemengde teams en coaching**
4. **ROL VAN AIO**
5. **ALGEMENE RANDVOORWAARDEN KUNNEN BETER**
6. **INZET INSTRUMENTARIUM**
 - 6.1. **Overzicht inzet instrumentarium**
 - 6.2. **Evolutie naar langetermijnresultaatsverbintenissen met outputfinanciering is positief**
7. **KWALITEITSOPVOLGING, INDICATOREN EN IMPACTMETING**
8. **MAATSCHAPPELIJK ONDERNEMEN**

EXECUTIVE SUMMARY

On the 1st of January 2016 the present agencies 'Enterprise Flanders' (AO) and the 'Agency for Innovation by Science and Technology' (IWT) will merge and become the new Agency for Innovation and Entrepreneurship (AIO). The AIO is assigned four major tasks:

- to stimulate entrepreneurship;
- to support growth;
- to develop a cluster policy;
- to execute a number of facilitating tasks.

On the 17th of July 2015 the Flemish Government adopted the concept paper 'The stimulation of entrepreneurship by the Agency for Innovation and Entrepreneurship (AIO)', describing the general outlines of the first of those respective tasks .

On its own initiative the Flemish Council for Science and Innovation (VRWI) has formulated some comments and recommendations in order to optimize the policy in the future.

The focus of the Flemish Government on entrepreneurship is a pertinent one. The VRWI also agrees with the major elements in the new policy and with the role of AIO as coordinating agency. The switch to long term result commitments and output financing is a positive evolution. The council advises however that more attention should be given to the takeover of mature companies, the importance of mixed teams and coaching, and the incorporation of social responsibility.

MANAGEMENTSAMENVATTING

De VRWI bracht op eigen initiatief advies uit bij de conceptnota 'Ondernemerschap stimuleren via het vernieuwde agentschap Innoveren en Ondernemen' van Vlaams minister voor Innovatie Philippe Muyters. In die conceptnota worden de algemene inhoudelijke uitgangspunten uiteengezet voor het 'bevorderen van ondernemerschap', één van de vier kerntaken die het nieuwe Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (AIO) zal toegewezen krijgen.

De raad vindt de focus op het bevorderen van ondernemerschap terecht. Internationale benchmarkstudies en indicatoren leren immers dat Vlaanderen het qua ondernemen niet zo goed doet. Bovendien moeten we zorgen voor meer verankering van onze kennis door: a) meer ondernemerschap in Vlaanderen te creëren, b) lokale bedrijven (vlugger) te helpen groeien en c) de beslissingscentra van grotere bedrijven in Vlaanderen te houden.

De raad staat ook achter de keuze van de 'kern'elementen voor het vernieuwd beleid. Die komen in grote mate tegemoet aan eerdere aanbevelingen van de VRWI. Zo heeft de raad aangedrongen op de nodige cultuuromslag in Vlaanderen wat ondernemen betreft. Ook de levenscyclusbenadering kan op goedkeuring rekenen. Jongeren moeten in de verschillende onderwijsniveaus warm gemaakt worden voor ondernemerschap. De raad wijst ook op het grote potentieel bij het groeiend aantal doctoraathouders. Vooral ambitieus ondernemen moet worden gestimuleerd, waarbij de nadruk ligt op welvaart creërende ondernemingen. Wel lijkt er een belangrijke schakel uit de levenscyclus te ontbreken, meent de raad: overnames van mature bedrijven. Ook toegang tot financiering en kennis zijn cruciaal.

De raad vraagt nog een extra kernelement tot te voegen: het samenstellen van gemengde teams (multidisciplinair, jong en oud) en het coachen en professionaliseren ervan.

De VRWI is het eens met de rol die het AIO hierin zal spelen: die van regisseur, verbinder, facilitator. Maar de raad vindt wel dat er binnen het AIO voldoende kennis van de ondernemerswereld moet aanwezig zijn om deze taak naar behoren te kunnen vervullen. Dit geldt evenzeer voor PMV.

De overstap van kortetermijn middelenverbintenissen naar structurele langetermijn resultaatverbintenissen vindt de VRWI een positieve evolutie.

SITUERING

In het Vlaams Regeerakkoord 2014-2019 werd een grondige herstructurering van het beleidsdomein EWI aangekondigd met als doel *“de ondernemers en het overheidsbeleid sterker met elkaar te verbinden door minder en eenvoudiger structuren en instrumenten met snellere en eenvoudigere procedures, meer transparantie en een klantvriendelijke één-loketfunctie.”* De krachtlijnen en uitgangspunten van deze hervorming zijn uiteengezet in de visietekst ‘Transitie van IWT, Agentschap Ondernemen, Herculesstichting en FWO naar het ‘Agentschap Innoveren en Ondernemen’ (AIO) en het vernieuwde FWO’ van Vlaams minister Philippe Muyters van 8 mei 2015.

De hervorming houdt onder meer de fusie in van het Agentschap Ondernemen (AO) en het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) tot een nieuw agentschap, het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (AIO) met één steunkader dat vanaf 1 januari 2016 operationeel moet zijn. Hierover bracht de VRWI op 11 juni 2015 zijn advies 204 uit.

Het nieuwe AIO krijgt vier kerntaken:

- bevorderen van ondernemerschap;
- ondersteunen van groei;
- uitbouwen van een clusterbeleid;
- een aantal faciliterende zaken.

De algemene inhoudelijke uitgangspunten voor de kerntaak ‘bevorderen van ondernemerschap’ worden in de conceptnota ‘Ondernemerschap stimuleren via het vernieuwde Agentschap Innoveren en Ondernemen’ besproken. Het uitbouwen van een clusterbeleid wordt uiteengezet in een afzonderlijke conceptnota. De Vlaamse Regering keurde beide conceptnota’s goed op 17 juli II.

Eric Sleenckx, adviseur kabinet minister Muyters, is beide conceptnota’s aan de VRWI komen toelichten op 24 september 2015.

Voorliggend advies spitst zich toe op de conceptnota ‘Ondernemerschap stimuleren via het vernieuwde Agentschap Innoveren en Ondernemen’. Dit advies werd voorbereid in de commissie Innovatiebeleid, waar Gert Bergen, adviseur kabinet minister Muyters, de conceptnota is komen toelichten in de vergadering van 10 september 2015.

ADVIES

1. TERECHTE FOCUS OP ONDERNEMERSCHAP

De Vlaamse Regering legt een sterke focus op ondernemen en ondernemerschap. Dit werd zo aangekondigd in haar Regeerakkoord en bevestigd in de beleidsnota WEWI. Dit aspect uit de beleidsplannen wordt nu nader uitgewerkt in de conceptnota 'Ondernemerschap stimuleren via het vernieuwde Agentschap Innoveren en Ondernemen'. Ondernemerschap stimuleren wordt één van de vier kerntaken van het vernieuwde AIO.

De extra aandacht van de Vlaamse Regering voor ondernemen is terecht. Vlaanderen doet het hierin immers niet goed. Dat getuigen internationale benchmarkstudies en indicatoren. Zo blijken o.m. de startersgraad en het aantal hoge groei ondernemingen in Vlaanderen zeer laag, en is de perceptie rond ondernemen eerder negatief.

Vlaanderen is een echt kmo land met een heleboel kleine ondernemingen die zich vaak tussen eenmanszaken en grote ondernemingen in situeren. Grote multinationale ondernemingen kunnen veel IP absorberen en commercialiseren, en zorgen ook voor kennisoverdracht en professionalisering van Vlaamse kleinere bedrijven waarmee zij in een netwerk verweven zijn. Maar omdat de meeste van onze multinationals hun beslissingscentra in het buitenland hebben, is de return voor de eigen regio niet steeds gegarandeerd. Voor een kleine regio als Vlaanderen is lokaal ondernemerschap die kennis verankert daarom des te belangrijker. Daarbij moet de nadruk liggen op welvaart creërende ondernemingen. Dit laatste vraagt een zekere exportgerichtheid en internationale focus.

Vlaanderen moet zorgen voor meer verankering van de kennis door: a) meer ondernemerschap in Vlaanderen te creëren, b) lokale bedrijven (vlugger) te helpen groeien en c) de beslissingscentra van grotere bedrijven in Vlaanderen te houden.

Tenslotte wijst de VRWI op het belang van ondernemerschap voor het realiseren van de transitie zoals gedefinieerd in de VRWI-toekomstverkenning 2025.

2. AANPAK CONCEPTNOTA POSITIEF ONTHAALD

Uitgaan van een conceptnota die de grote lijnen van het toekomstige beleid uiteenzet, creëert de mogelijkheid voor uitvoerige consultatie en overleg met de betrokkenen in een vroege fase van het beleidsproces en bijsturing waar mogelijk. De VRWI vindt dit een goede aanpak.

Deze conceptnota steunt bovendien op een grondige analyse uitgevoerd door het Agentschap Ondernemen en op een brede consultatie van het werkveld. De beoogde vernieuwing van het beleid kan inderdaad slechts succesvol zijn als er rekening gehouden wordt met bestaande drempels en uitdagingen, beaamt de VRWI. Bovendien is het zaak om samen met alle relevante spelers te komen tot gedragen en duurzame beleidsoplossingen voor de uitdagingen van vandaag en morgen.

Innovatie en ondernemerschap staan ook internationaal hoog op de agenda. Om de ondernemersgeest in Europa nieuw leven in te blazen bracht de Europese Commissie in 2013 een Actieplan Ondernemerschap 2020 uit. De conceptnota 'Ondernemerschap stimuleren via het vernieuwde Agentschap Innoveren en Ondernemen' bevat elementen analoog aan de pijlers uit dit actieplan, en past zich hiermee in in de Europese visie. Daarnaast is het zaak vooral die elementen te beklemtonen die eigen zijn aan de Vlaamse situatie. De consultatie van het werkveld is hiervoor een goede zaak, vindt de VRWI.

Deze conceptnota past, samen met onder meer de conceptnota Clusterbeleid, binnen de herstructurering van het beleidsdomein EWI, zoals uiteengezet in de eerder vermelde visietekst van 8 mei. Deze is als het ware de kapstok waar de verdere uitwerking systematisch aan wordt opgehangen. Dergelijke systematische aanpak draagt de goedkeuring weg van de VRWI.

3. KERNELEMENTEN VERNIEUWD BELEID

De VRWI ziet volgende elementen voor een vernieuwd beleid in de conceptnota:

- Sensibilisering, bewustmaking, cultuur en beeldvorming;
- Levenscyclus als centrale benadering;
- Inzetten op ambitieus ondernemerschap: sterke groei-bedrijven;
- Toegang tot financiering;
- Toegang tot kennis.

De VRWI staat achter deze keuze. De actiepunten en de daaronder vermelde maatregelen komen in grote mate tegemoet aan de aanbevelingen uit de VRWI-studie 'Ambitieuus ondernemerschap' (Nr. 23 in de VRWI-Studiereeks). De raad vraagt evenwel een extra element toe te voegen: het belang van gemengde teams en coaching.

3.1. Nodige cultuuromslag via sensibilisering, bewustmaking, cultuur en beeldvorming

Eén van de focusdomeinen wordt 'sensibilisering, bewustmaking, cultuur en beeldvorming'.

De VRWI kaartte eerder al de negatieve beeldvorming en het geringe maatschappelijke draagvlak rond ondernemen in Vlaanderen aan. Vlaanderen blijkt hekkensluiter te zijn wat de inschatting van status en respect voor nieuwe ondernemers betreft¹. Er rust ook nog een sterk taboe in Vlaanderen op falend ondernemerschap. Onze regio kent daarnaast – net als sommige andere Europese landen en regio's trouwens – een nefaste risicomijdende attitude, in vergelijking met de Verenigde Staten en opkomende economieën, wat het opstarten van een eigen onderneming hindert. Bovendien is ook de markt in Vlaanderen (en Europa) bijzonder conservatief en staat die niet open voor nieuwe technologieën. Het duurt hier doorgaans een drietal jaar eer een jonge onderneming de afnemende markt van de meerwaarde van zijn nieuw product kan overtuigen. In andere economieën (VS, China, ...) gaat dit veel sneller.

Een gunstiger ondernemersklimaat of een 'businessvriendelijke onthaalcultuur' vergt dan ook een mentaliteitsverandering in onze samenleving, waartoe o.a. beeldvorming, bewustmaking, ... kunnen bijdragen. Een stimulerend ondernemersklimaat gunt en erkent de successen aan en van ondernemers. Anderzijds mag het faillissement van een bonafide ondernemer hem of haar niet stigmatiseren en nieuwe kansen ontnemen.

Beeldvorming, met rolmodellen, en met aandacht voor het belang van het nemen van verantwoordelijkheid voor anderen, passie, plezier en voldoening van het ondernemen, het boeken van successen, spelen hierbij inderdaad een belangrijke rol, beaamt de VRWI.

¹ Uit de jaarlijkse geharmoniseerde GEM-bevraging bij een representatief staal van de bevolking.

3.2. Levenscyclus als centrale benadering

De VRWI staat achter de levenscyclusbenadering die de conceptnota voorstelt voor het stimuleren van ondernemerschap: het stimuleren van de jeugd, de (pre)start, de groeibedrijven en bedrijven in moeilijkheden. De VRWI meent wel dat een belangrijk element in die cyclus, nl. overnemen van bedrijven, ontbreekt (zie punt 3.2.3.).

3.2.1. Ondernemende jeugd en ondernemend onderwijs

Voor het stimuleren van de ondernemende jeugd voorziet de conceptnota in een structureel partnerschap met Vlajo en met de Stichting Onderwijs en Ondernemen. Beide organisaties bieden gerichte programma's aan met de bedoeling ondernemend talent te stimuleren, en dat in samenwerking met de onderwijsinstellingen en op alle onderwijsniveaus.

Volgens de VRWI-studie 'Ambitieuze ondernemerschap' dient inderdaad van heel vroeg in het schooltraject (kleuter en lager) tot in het secundair en tertiair onderwijs meer aandacht te gaan naar ondernemerschap, innovatie en creativiteit. Op die manier worden jongeren uit alle studierichtingen gedurende hun gehele schoolloopbaan gestimuleerd om ondernemingszin te ontwikkelen.

Voor het stimuleren van ambities volstaan het primair en het secundair onderwijs. Voor de transitie naar een ambitieuze ondernemer, is professionele educatie belangrijk. Een vak 'economie', 'ondernemerschap' of 'sociaal ondernemen' aanbieden in alle studierichtingen van het hoger onderwijs, ondernemende projectwerking inbouwen in het curriculum, zijn voorbeelden om dit te realiseren. Ook samenwerking tussen de exacte en toegepaste wetenschappen, de economie/bedrijfskunde en andere humane wetenschappen moet gestimuleerd worden, gezien dit cruciaal is voor lange termijn succes.

De VRWI vestigt ook de aandacht op studentenondernemerschap en verwijst in dit kader naar de goede initiatieven die aan de hoger onderwijsinstellingen zelf bestaan om ondernemerschap te bevorderen. De raad rekent er dan ook op dat er voldoende afstemming en samenwerking plaatsvindt.

3.2.2. (Pre)-starters

De conceptnota stelt sterk te zullen inzetten op een actieve startup-cultuur en het creëren van ecosystemen van (ambitieuze) starters, met specifieke aandacht voor sterke businessmodellen. De VRWI steunt dit.

In deze context vraagt de VRWI ook aandacht voor het grote potentieel bij het groeiend aantal doctoraathouders. Hoewel meer dan 80% van de doctoraathouders uitstroomt uit de academische wereld, is het ondernemerschap onder hen momenteel zeer laag. Het steeds groeiende aantal doctoraathouders moet beschouwd worden als een belangrijke 'pool' van potentiële ondernemers, die met de juiste kennis en vaardigheden innovaties in de markt kunnen plaatsen.

De Doctoral Schools worden daarom aangemoedigd om verder te investeren in de inzetbaarheid van jonge onderzoekers in een brede waaier van arbeidsmarktsectoren, zodat ze met de nodige competenties hun toppotentieel kunnen valoriseren in functies die al dan niet aansluiten bij hun specifieke onderzoeksexpertise. Meer bepaald zouden de Doctoral Schools meer moeten inzetten op het stimuleren van ambitieus ondernemerschap.

Verder kan onderzocht worden of het IOF (Industrieel OnderzoeksFonds) van de universiteiten en de innovatiemandaten (IWT) hun rol in het stimuleren van ambitieus ondernemerschap nog kunnen versterken.

Ten slotte vestigt de VRWI de aandacht op het belang van 'intrapreneurship'². Binnen de muren van grote bedrijven moet voldoende ruimte zijn voor nieuwe ideeën en het creëren van broedplaatsen van ondernemerschap.

3.2.3. Overnames van mature bedrijven

Een belangrijk element uit de levenscyclus, nl. overnames van mature bedrijven, ontbreekt momenteel in de conceptnota. Gezien de verouderende populatie van ondernemers en het feit dat ondernemingen veel minder familiaal worden verdergezet, wordt gevreesd dat veel mature ondernemingen nu en in de komende jaren (zullen) stopgezet worden, met verlies van werkgelegenheid en toegevoegde waarde als

² Omwille van de beknoptheid komt hier enkel het belang van ambitieus 'entrepreneurship' aan bod. De VRWI Studiereeks 23 heeft echter aangetoond dat ambitieus 'intrapreneurship' even belangrijk is.

gevolg. Daarom dient voldoende aandacht te gaan naar alle mogelijke vormen van overdracht van ondernemingen: familiale overdracht, overname door een andere onderneming, door het management (management buy-out) of door externe individuen (management buy-in). Deze laatste vormen van overdracht stimuleren bovendien in sterke mate het ondernemerschap bij ervaren managers. Dit aspect zou volgens de VRWI ook aandacht mogen krijgen.

3.3. Ambitieuw ondernemerschap: sterke groei-bedrijven

De focus die de conceptnota legt op 'ambitieuw ondernemerschap', met aandacht voor de ondersteuning van hoge groei van ondernemingen is een terecht aandachtspunt, vindt de VRWI. Het komt ook volledig tegemoet aan eerdere pleidooien van de raad om van overheidswege vooral te focussen op ambitieuze ondernemers die innovatief zijn, en groei- en exportambities hebben en aldus daadwerkelijk meerwaarde creëren. Het gaat niet om zoveel mogelijk 'zelfstandigen' te stimuleren maar wel om ondernemers die meerwaarde creëren. Hierbij verwijst de raad naar de inzichten uit de eerder vermelde VRWI-studie over ambitieuw ondernemerschap.

De publieke steunmaatregelen en –instrumenten voor ondernemerschap moeten daarom vooral focussen op deze 'high potentials'. Dit vraagt een aanpassing van de modaliteiten en evaluatiecriteria van deze instrumenten (bijv. meer expliciet bewijs leveren van groeiambitie of –potentieel).

3.4. Toegang tot financiering

Voor alle ondernemers en in elke levensfase van de bedrijven is de toegang tot financiering van groot belang. De financiële crisis van 2008-2009 heeft het voor alle bedrijven, maar vooral voor kleine en jonge bedrijven, moeilijker gemaakt om voldoende kapitaal te vinden. Banken kennen niet meer zo snel leningen toe aan starters en VC-verschaffers hebben hun focus verlegd naar meer lucratieve en minder risicovolle 'later stage' investeringen. Het moet dan ook een kerntaak blijven van het Vlaamse innovatiebeleid om te zorgen voor voldoende financiële middelen voor innovatieve ondernemingen.

De financiële geletterdheid van de ondernemers is vaak te beperkt, beaamt de VRWI. Daarom is het positief dat de conceptnota ook focust op het aanscherpen van de financiële kennis van ondernemers. Het is het AIO dat deze taak op zich neemt,

voornamelijk als procesbegeleider en netwerker. De financiering zelf gebeurt voornamelijk door PMV.

De VRWI benadrukt hierbij ook het belang van afstemming tussen beide.

Daarnaast vindt de VRWI het raadzaam dat PMV zijn pool van medewerkers met een financieel of juridisch profiel aanvult met mensen die ervaring hebben met het opzetten van een eigen onderneming.

De VRWI merkt op dat er in Vlaanderen voldoende privaat en publiek zaaigeld is, maar groeifinanciering moeilijk te vinden is. Zodra een start-up in een latere fase nieuwe producten wil ontwikkelen, andere distributiekanaalen wil aanboren of wil internationaliseren, zijn er omvangrijker bedragen nodig. De middelen die beschikbaar zijn, vinden nu vooral hun weg naar (weinig risicovolle) projecten van grote, mature bedrijven.

Te weinig fondsen leggen zich toe op vervolginvesteringen voor jonge Vlaamse ondernemingen, waardoor deze een competitief nadeel ondervinden ten opzichte van hun buitenlandse equivalenten.

Op 11 september 2015 besliste de Vlaamse Regering om Artikel 33 van het Arkimedes-besluit te schrappen. Dat artikel bepaalt dat het maximumbedrag dat door een ARKIV (ARK-InvesteringsVennootschap) in één doelonderneming geïnvesteerd mag worden of waarvoor de ARKIV zich ten opzichte van één doelonderneming mag verbinden, 1,5 miljoen euro bedraagt per investeringsronde. Een goede beslissing vindt de VRWI. Hiermee wordt niet enkel het competitief nadeel aangepakt, maar wordt ook de versnippering van het Arkimedesgeld tegengegaan.

Naast het pure risicokapitaal, is het ook belangrijk om andere vormen van financiering te stimuleren, zoals crowdfunding via leningen of mezzanine financiering, zodat elke onderneming de voor haar optimale financieringsmix kan nastreven.

3.5. Toegang tot kennis

Innovatie, (het ontstaan van) nieuwe ondernemingen, ... zijn sterk gebaat bij kennisdiffusie voor het creëren van producten of nieuwe diensten. Diensten voor kennis- en technologietransfer (TTO's op Associatie niveau en aan de strategische onderzoekscentra), de Innovatiecentra, de LEDs, en de nieuwe speerpuntclusters en

de innovatieve bedrijfsnetwerken (zie conceptnota Clusterbeleid)) dienen hier samen een belangrijke rol te spelen. Meer complementariteit tussen de verschillende centra dringt zich op.

Kennisinstellingen dienen samen met ondernemers eenvoudig toegankelijke onderzoeksinfrastructuren uit te bouwen die toelaten om beter te leren omgaan met nieuwe technologieën en samen innovatief onderzoek te starten dat leidt tot nieuwe producten en spin-offs. Ook hier moeten de speerpuntclusters een belangrijke rol spelen.

3.6. Belang van gemengde teams en coaching

Vaak wordt het stimuleren van ondernemerschap en groei heel technisch bekeken, zijnde financiering, businessmodel/plan, ... en blijft de menselijke kant, namelijk het team, onderbelicht. Weinig ondernemers hebben van nature alle capaciteiten in huis om een succesvolle onderneming op te starten, dan wel te laten doorgroeien. Daarom is coachen en professionaliseren van (potentiële) managementteams zeer belangrijk.

De VRWI vraagt hierbij aandacht voor de complementariteit van de mensen in het team. Zeker om groeiondernemingen te creëren is er nood aan een multidisciplinair team. Vaak start een onderneming vanuit een enge benadering (ingenieurs of bedrijfskundigen of ...) en zelden vanuit een gebalanceerd team, waarin zowel managers als ingenieurs als juristen een rol te spelen hebben. Het stimuleren van die complementariteit is een lacune in de kernelementen, vindt de VRWI.

Verder beklemtoont de VRWI dat de overheid ook qua leeftijd gemengde teams moet stimuleren. Jong en oud moeten aangemoedigd worden om samen te ondernemen, waarbij nuttige ervaring en expertise aan durf en gedrevenheid worden gekoppeld.

4. ROL VAN AIO

Het nieuwe AIO zal voornamelijk een regisseursrol op zich nemen en initiatieven ondersteunen die de relevante actoren bottom-up in het veld (bedrijven, gebruikers, overheden, enz.) opzetten. Meestal zal het agentschap hierin de rol vervullen van draaischijf, waarbij het optreedt als verbinder en netwerker. Maar het AIO kan/zal ook actief zijn als facilitator of procesbegeleider.

Het is wel het AIO dat de doelstellingen bepaalt.

De VRWI staat er volledig achter dat het AIO een beroep zal doen op derden om de acties uit te voeren. Zij hebben immers de expertise in huis. Anderzijds moet ook de regisseur voldoende kennis en ervaring bezitten om zijn rol naar behoren te kunnen vervullen. Het AIO zou daarom een aantal werknemers met ondernemerservaring in huis moeten hebben of aanwerven, waarbij de ervaring als ondernemer uiteraard wordt meegenomen en gevaloriseerd in de ambtenarenloopbaan.

De conceptnota benadrukt verder dat het agentschap sterk zal inzetten op strategische relaties met andere overheidsagentschappen, al dan niet in andere beleidsdomeinen. Hierbij zal, waar relevant, aandacht besteed worden aan de complementariteit van het instrumentarium met bv. FIT en PMV. De VRWI heeft al vaker aangedrongen op dergelijk transversaal denken en handelen, waarin de verschillende beleidsdiensten samenwerken, ieder vanuit de eigen expertise, maar met beleidsdomeinoverschrijdende focussen.

5. ALGEMENE RANDVOORWAARDEN KUNNEN BETER

Een combinatie van factoren belemmert bedrijven in Vlaanderen om (door) te groeien. Zo zijn er de hoge belastingen en loonkosten, de rigide arbeidsmarktwetgeving (ontslagregeling, regeling nachtwerk, ...), de stroeve vestigingsregels, de administratieve lasten enz. Voor kleine bedrijven valt dit disproportioneel zwaar uit.

De VRWI beseft dat tal van deze knelpunten een bevoegdheid zijn van de federale overheid, maar wil niettemin het grote belang van die omgevingsfactoren benadrukken.

Wat het wegwerken van administratieve drempels betreft, heeft de Vlaamse Regering wel bevoegdheid. De VRWI rekent erop dat ze hiervan werk maakt.

6. INZET INSTRUMENTARIUM

6.1. Overzicht inzet instrumentarium

Het AIO zal vooral werken via langetermijnprogramma's met structurele financiering. De bulk van de middelen zal hiervoor worden ingezet. Hierbij zal onderscheid worden gemaakt tussen structurele financiering die al dan niet na competitie vorm krijgt. Er wordt geen competitie georganiseerd wanneer er een duidelijk marktfalen is. Het

betreft dan resultaatsgerichte overeenkomsten met tussentijdse en eindevaluatiemomenten voor de vernieuwing van het beleid.

In tweede lijn worden projecten ondersteund via calls.

Voor haar front-office zal AIO een structureel partnerschap aangaan met de Innovatiecentra en met Flander's DC. Gezien de decretale onderbouwing van de front-office zal hiervoor geen competitie worden georganiseerd.

Verder voorziet de nota ook een structureel partnerschap met resultaatsgerichte overeenkomst zonder competitie:

- met Vlajo en de Stichting onderwijs en ondernemen voor het thema ondernemend onderwijs;
- met BAN-Vlaanderen voor het thema toegang tot financiering, en dan vooral de activering van privaat investeringskapitaal;
- met Dyzo voor het thema crisisopvang van zelfstandigen in moeilijkheden.

De argumentatie hier is telkens een duidelijk marktfalen binnen deze thema's.

Voor de thema's 'sensibilisering en beeldvorming rond ondernemerschap', 'begeleiding binnen een levenscyclusbenadering met focus op (pre)starters', en 'hoge groeibedrijven/ambitieuze ondernemerschap' stelt de nota voor om structurele partnerschappen aan te gaan na competitie. De dienstverleners worden voor een periode van 4 (2 + 2 na evaluatie) jaar gekozen. Per focusdomein zal het AIO een aantal strategische doelstellingen formuleren en met een bijhorend budget. In een onderhandelingsfase worden voor de geselecteerde voorstellen de concrete te bereiken resultaten vastgelegd samen met een minstens gedeeltelijke outputfinanciering.

Aanvullend naast het structurele beleid is er ruimte voor projectmatige oproepen rond volgende thema's of experimenteerruimte:

- (1-dags)evenementen en/of eenmalige acties gericht op specifieke aspecten van ondernemerschap;
- ondernemende jeugd/ondernemend onderwijs: creëren van ecosystemen in grote studentensteden om ondernemers/studenten te inspireren en

ondersteunen in afstemming met het generieke instrumentarium. Hierover zal met de minister van onderwijs overlegd worden;

- microfinanciering: een oproep in samenwerking met ESF (Europees Sociaal Fonds) met aandacht voor herstart van gefailleerde ondernemers;
- oproepen om het beschikbare instrumentarium bekender en toegankelijker te maken voor een specifiek type ondernemers;
- oproepen omtrent algemene bewustwording van het belang van innovatie en creativiteit bij de transformatie naar nieuwe businessmodellen en versterking van concurrentiekracht van ondernemingen.

6.2. Evolutie naar langetermijnresultaatsverbintenissen met outputfinanciering is positief

De VRWI vindt het een goede zaak dat er wordt overgestapt van kortetermijnovereenkomsten met een middelenverbintenis naar structurele langetermijnovereenkomsten met resultaatsverbintenissen en een gedeeltelijke outputfinanciering. Vandaag zijn de begeleidingstrajecten voor ondernemers immers heel beperkt in duur. In de praktijk moeten ondernemers daarom vaak hoppen van het ene naar het andere korte begeleidingsprogramma, met bijhorende administratieve rompslomp.

Een structureel partnerschap en financiering laten ook toe met dergelijke begeleiders een vertrouwensband op te bouwen die een beleidsperiode overstijgt.

Anderzijds vindt de VRWI dat er nog heel veel partners actief blijven en nieuwe partners actief kunnen worden op het terrein, wat het voor ondernemers complex houdt. Daar is een belangrijke rol weggelegd voor het AIO.

7. KWALITEITSOPVOLGING, INDICATOREN EN IMPACTMETING

De VRWI steunt het voorstel van kwaliteitsopvolging en evaluatie dat het mogelijk maakt resultaatsgericht te financieren, maar ook om tussentijds en op het einde een evaluatie uit te voeren zodat de dienstverleners autonoom kunnen werken. De VRWI vraagt dergelijk systeem niet enkel toe te passen op de structurele partnerschappen na competitie, maar ook bij deze zonder competitie.

De beleidsevaluatiecyclus, waarbij langetermijncontracten pas vernieuwd worden na een grondige, externe evaluatie, vindt de VRWI een absolute noodzaak.

8. MAATSCHAPPELIJK ONDERNEMEN

Economische meerwaarde creëren gaat vandaag samen met ecologische, menselijke en ethische overwegingen. Het bedrijfsleven heeft hier een belangrijke verantwoordelijkheid, maar dit vraagt ook de noodzakelijke ondersteuning van de overheid. De VRWI vraagt daarom ook aandacht voor maatschappelijk ondernemen.

Gehandtekend

Danielle Raspoet
Algemeen Secretaris

Gehandtekend

Dirk Boogmans
Voorzitter

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

